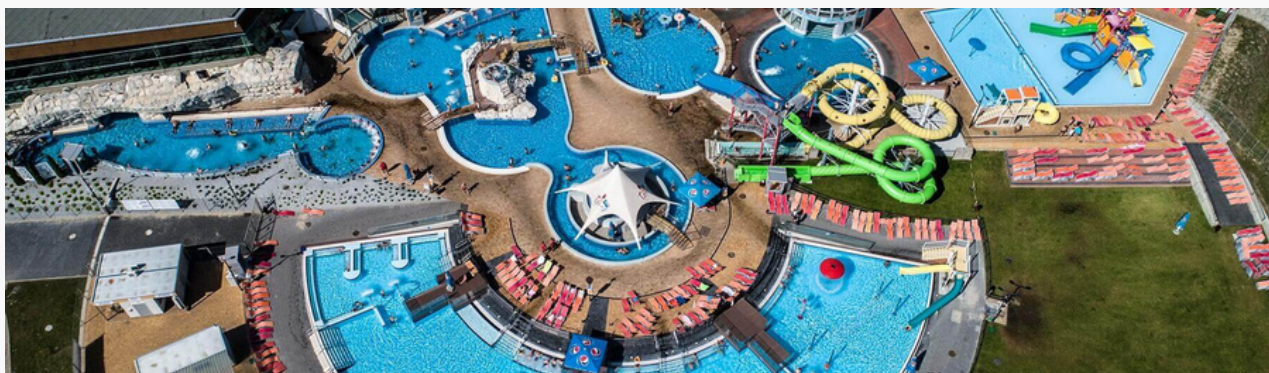

UNIEJÓW – OD NADWARCIAŃSKIEGO ŚCIERNISKA DO UZDROWISKA

źródło: www.centralnyluk.pl

W SKRÓCIE O PRZYPADKU UNIEJOWA

Uniejów to wciąż niewielkie trzytysięczne miasteczko, które w 2012 roku uzyskało status uzdrowiska termalnego. Swój spektakularny rozkwit w ostatnich dwudziestu latach zawdzięcza **odnalezieniu i zastosowaniu wód geotermalnych** oraz efektywnie wykorzystanym funduszom zewnętrznym. Głównie na spółnie zaplanowane i konsekwentnie realizowane inwestycje.

Pierwszym krokiem do rozwoju było powołanie w 1999 roku spółki Geotermia Uniejów, która przystąpiła do budowy miejskiego systemu grzewczego opartego na energii geotermalnej. W konsekwencji dalszych inicjatyw w mieście powstał imponujący kompleks termalno-basenowy „**Termy Uniejów**”, wyremontowano średniowieczny zamek i zrewitalizowano okalający go park.

Uniejów postawił na rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych uzyskując status **miejsowości uzdrowiskowej**. Nie byłoby to możliwe bez burmistrza-wizjonera, który konsekwentnie wdraża te plany w życie. Kluczowe w ich realizacji jest korzystanie ze środków publicznych oraz unijnych. W latach 2002 - 2016 łączna wartość wszystkich inwestycji, wyniosła ponad 250 milionów złotych.

W planach jest dalszy rozwój uzdrowiska, które jest wciąż na początku drogi, ale ma już zbudowany ogromny potencjał. Po stworzeniu podstawowej infrastruktury na potrzeby rekreacji i funkcji leczniczych prowadzone są prace nad poszerzeniem możliwości eksploatacji złóż geotermalnych – dysponując jedyną w Polsce słoną wodą termalną, która nadaje się do spożycia (potwierdzoną certyfikatami). Docelowo planowane jest użycie wody w przemyśle spożywczym, kosmetycznym, przetwórstwie. We współpracy z uczelniami wyższymi prowadzone są prace nad rozwojem użycia solanki w medycynie i rehabilitacji. W przyszłości w oparciu o minerały zawarte w solance można będzie tworzyć kosmetyki, soki, konserwowe produkty regionalne, a także wodę butelkowaną, co powinno stworzyć w gminie nowe miejsc pracy.

źródło: www.aparthotel-termyuniejow.pl

Władze lokalne cały czas wychodzą z nowymi inicjatywami. W ostatnich latach ponownie rozbudowano kompleks termalno-basenowy „Termy Uniejów”. Zbudowane bulwary nadwarciańskie zostały wyróżnione przez łódzki oddział Towarzystwa Urbanistów Polskich, inwestycja została doceniona w kategorii: **nowo wykreowana przestrzeń publiczna**. Zbrojone są kolejnych terenów inwestycyjnych. Burmistrz zdaje sobie sprawę, iż należy myśleć perspektywicznie, wybiegając poza kilkuletnie kadencje samorządowe.

+48 797 455 404

biuro@b50.pl

www.b50.pl

2 / 15

Podążanie za trendami, dostępność technologicznych nowinek oraz wsparcie środków unijnych dają szansę na realizację odważnych wizji właśnie teraz. W przyszłości, po zmniejszeniu unijnych dotacji samorządy mogą nie udźwignąć takiej skali inwestycji.

Przy podejmowaniu wszystkich inicjatyw i rozwijaniu oferty turystycznej trzeba kierować się **zdrowym rozsądkiem**. Bieżący bilans zysków i strat musi uwzględniać również to, w jaki sposób czynniki ekonomiczne i możliwości budżetowe gminy będą się układać w kolejnych kilku dekadach.

źródło: www.centralnyluk.pl

1. TU I TERAZ – OPIS STANU WYJŚCIOWEGO W PRZYPADKU UNIEJOWA

Gmina Uniejów to leżąca na północnym zachodzie województwa łódzkiego gmina miejsko-wiejska, obejmująca miasto Uniejów oraz 30 sołectw. Odsetek ludności miejskiej w 2021 r. wyniósł 43%. Jest niższy niż średni wskaźnik krajowy (59,8 %) i woj. łódzkiego (61,9%).

Gmina Uniejów, z miastem Uniejów - zaliczonym do kategorii bardzo małych, otoczona jest miastami małymi (np. Poddębice, Łęczyca – w województwie łódzkim) i średnimi (np. Turek, Koło – w województwie wielkopolskim).

+48 797 455 404

biuro@b50.pl

www.b50.pl

3 / 15

Uniejów znajduje się w zasięgu obsługi miasta Poddębice – stolicy powiatu – w zakresie zadań realizowanych przez samorząd powiatowy. Natomiast w sferze pozostałych usług ponadlokalnych uzależniony jest od dostępności konkurencyjnej oferty usługowej sąsiadujących miast. W 2021 roku gmina zamieszkała była zgodnie z danymi GUS przez 6 889 osoby (co stanowi ok. 17 % ludności powiatu), **w tym 3051 mieszkało w mieście Uniejów, będącym siedzibą władz gminy.**

Pomimo dynamicznego rozwoju w ostatnich dwóch dekadach, Gmina Uniejów zgodnie z ww. Obszaru Strategicznej Interwencji, została zakwalifikowana z poziomu krajowego (KSRR 2030) do obszarów **zagrożonych trwałą marginalizacją** oraz z poziomu regionalnego do obszaru walorów turystyczno-środowiskowo-rolnych.

źródło: www.centralnyluk.pl

Pierwsze duże środki na rozwój gmina otrzymała w 1999 r. z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi dla utworzonej spółki Geotermia Uniejów.

Powstanie Geotermii pozwoliło na zbudowanie sieci ciepłowniczej oraz infrastruktury niezbędnej do uruchomienia basenów termalnych. Dość szybko okazało się, że na rozwój w kierunku ciepłowniczym lokalnych odbiorców było zbyt mało, a z kolei branża lecznicza nie była aż tak perspektywiczna. Zatem podjęto dalekosiężną decyzję by postawić na **turystykę przenosząc inwestycje na drugą stronę Warty**, na teren praktycznie niezurbanizowany, gdzie poza istniejącą atrakcją w postaci zabudowań średniowiecznego zamku, całą infrastrukturę należało zaplanować oraz zbudować od nowa. Zaczęto tworzyć wizję markowego kurortu.

+48 797 455 404

biuro@b50.pl

www.b50.pl

4 / 15

2. DOKĄD I W JAKIM CELU ZMIERZAJĄ PODJĘTE DZIAŁANIA?

Dzięki umiejętnemu wykorzystaniu środków na rozwój wykorzystania wód termalnych w Uniejowie powstało kilka kluczowych, dla dalszego dynamicznego rozwoju, inwestycji.

źródło: www.uniejow.gotopoland.eu

1. Rozpoczęto budowę kompleksu rekreacyjno-leczniczego „Termy Uniejów”, który otwarto w 2008 roku. W tym okresie był to jedyny tego typu obiektu w centralnej Polsce i jeden z dwóch w kraju. W pierwszej odsłonie składał się z trzech basenów z podgrzewaną i mineralizowaną wodą: "solanki" wypełnionej słoną wodą, 25-metrowego basenu pływackiego z wodą o temperaturze 25-30 stopni Celsjusza oraz brodzika dla dzieci z wodą o temperaturze 30 stopni. W kompleksie oddano do użytku również dwie sauny, obiekt gastronomiczny z kawiarniami i restauracjami oraz kasztel z miejscami noclegowymi i atrakcjami w postaci organizowanych imprez rycerskich. Obecnie kompleks został ponownie rozbudowany o basen oraz różne atrakcje wodne i może przyjąć około 1800 osób.

2. Do skromnej propozycji noclegowej w Kasztelu Rycerskim posiadającym 25 łózek, dołączyły w kolejnych etapach **hotele o znacznie wyższym standardzie:** w odrestaurowanym zamku, Domu Pracy Twórczej (przebudowane dawne kino), nowo wybudowanej Zagrodzie Młynarskiej oraz powstałym w ramach prywatnej inwestycji obiekcie SPA „Lawendowe Termy”. W tych kolejnych krokach powiększono dziesięciokrotnie lokalną bazę noclegową. W kolejnych latach powstały obiekty prywatne m.in. Browar Wiatr, Hotel Uniejów, Hotel Termalny.

+48 797 455 404

biuro@b50.pl

www.b50.pl

5 / 15

3. Zaniedbane budynki po hotelu robotniczym, usytuowane w zaciszu zabytkowego zamkowego parku, przebudowano i stworzono nowoczesny obiekt, zagospodarowany przez **Instytut Zdrowia Człowieka** na potrzeby działalności uzdrowiska (Uzdrowisko Uniejów Park).

źródło: www.uniejow.gotopoland.eu

4. Dobrym pomysłem marketingowym była **modernizacja Zamku Arcybiskupów Gnieźnieńskich** i dostosowanie go do nowych funkcji, co tchnęło w średniowieczne mury nowe życie. Obiekt oferuje zarówno nocleg w królewskich warunkach, jak i niepowtarzalną przestrzeń konferencyjną, która pozwoliła organizować różnorodne wydarzenia biznesowe.

5. Jednym z kluczowych kamieni milowych dynamizujących rozwój Uniejowa było **uzyskanie w 2012 r. statusu uzdrowiska**. Pozwoliło to z pozycji miasteczka istotnego niemal wyłącznie dla najbliższego zaplecza awansować do roli ośrodka leczniczo-wypoczynkowego, który stał się wizytówką regionu i bardzo atrakcyjnym punktem na turystycznej mapie Polski.

Wszystkie te inwestycje napędzają kolejne, władze samorządowe podejmują też decyzje o odsprzedaży wybranych obiektów w ręce wyspecjalizowanych firm.

+48 797 455 404

biuro@b50.pl

www.b50.pl

6 / 15

3. KTO TO REALIZUJE I ZA CO? PRZYJĘTA STRATEGIA DZIAŁANIA W UNIEJOWIE?

Władze gminy skorzystały z możliwości otrzymania unijnego dofinansowania jeszcze w okresie przedakcesyjnym. Po wejściu Polski do Unii Europejskiej pozyskiwanie środków zintensyfikowano. Od 2002 do 2016 roku, łączna wartość wszystkich inwestycji, wyniosła **ponad 250 milionów złotych**. Samorząd objął strategię zrównoważonego rozwoju, dlatego z pozyskanych środków połowę zainwestowano w uzdrowisko, drugą zaś w modernizację infrastruktury gminy.

Dla przykładu na te same działania (bez dofinansowania z zewnątrz) gmina z budżetu mogłaby przeznaczyć nie więcej niż 2 mln rocznie. To co przyświecało władzom gminy to wielotorowe podejście do inwestowania, a więc jak najbardziej zróżnicowane wykorzystanie wszystkich szans dotacji z różnych źródeł. Przede wszystkim pochodzących z UE, choć nie tylko, bo pewien udział mają także środki pochodzące z programów regionalnych i krajowych, m.in. z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi.

O skuteczności realizacji tej strategii świadczy fakt, że Uniejów od 2004 roku znajduje się w **czołówce miast w Polsce o największej efektywności pozyskiwania i wydatkowania środków unijnych** oraz największym dofinansowaniu projektów. Wartość dofinansowania w przypadku niektórych z nich wyniosła nawet ponad 90%.

+48 797 455 404

biuro@b50.pl

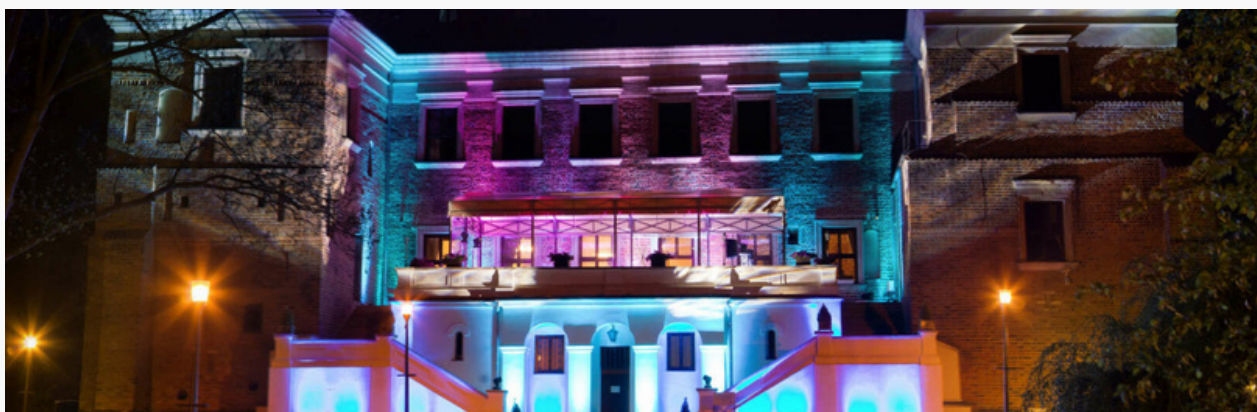
www.b50.pl

7 / 15

To co ważne gmina dba również o rozwój kapitału społecznego. Sukcesy władz gminy motywują społeczność do tego, by rozwijać przedsiębiorczość, podejmować różne działania i współpracę np. w stowarzyszeniach oraz brać aktywny udział w życiu społecznym gminy. Pozwala to zdjąć z barków samorządu część działań.

Władze samorządowe podkreślają, że ich rolą jest również odkrywanie i wzmacnianie potencjału społecznego, wspieranie działalności gospodarczej, zachęcanie do samodzielnej aktywności poprzez ukazywanie możliwości, a nie dawanie gotowych rozwiązań.

Zachęcają mieszkańców gminy do skorzystania z jej dynamiki rozwoju i tworzących się możliwości podejmowania inicjatyw oddolnych. **Dobrymi przykładami, że tak się dzieje są m.in.** prace pozwalające na wyremontowanie kapliczek w sołectwach, wyjazdy integracyjne, czy też zrzeszanie się w różnych stowarzyszeniach i podejmowanie różnorodnych aktywności.

źródło: www.zamekwuniejowie.pl

Pozyskiwane środki finansowe są na tyle istotne w skali kraju, iż w klasyfikacji za lata 2004-2009 gmina zajęła 9-te miejsce wśród wszystkich gmin Polski według kryterium udziału wydatków majątkowych finansowanych ze środków unijnych w wydatkach majątkowych ogółem. W tym samym w rankingu za lata 2009-2012 gmina Uniejów była już **na pierwszym miejscu w kraju z wynikiem blisko 70%**, wyprzedzając takie gminy turystyczne jak Hel czy Szczyrk. W ostatnim opublikowanym rankingu czasopisma "Wspólnota" Uniejów zajął I miejsce za „Wydatki inwestycyjne samorządów 2022” oraz III miejsce w „Wykorzystaniu środków z funduszy Unii Europejskiej 2022”.

+48 797 455 404

biuro@b50.pl

www.b50.pl

8 / 15

4. JAK TO JEST ROBIONE? KLUCZOWE PROJEKTY, DECYZJE, ZDARZENIA.

Warto też zwrócić uwagę na styl w jakim realizacja tych działań jest prowadzona. Kluczowymi dokumentami dla gminy Uniejów, na podstawie których została dokładnie określona strategia działań i zostały zaplanowane **poszczególne ich etapy w zakresie realizacji założonej polityki lokalnej są**: Strategia Rozwoju Gminy Uniejów na lata 2000 - 2010 oraz na lata 2013 - 2020, Plan Rozwoju Lokalnego Gminy na lata 2007 - 2015, a także Lokalny Program Rewitalizacji na lata 2011 - 2018.

Realizacja założeń opiera się na stylu zarządzania bardzo bliskiego metodom charakterystycznym dla sektora prywatnego, takich jak: krótko- i długoterminowe planowanie strategiczne, wybrane techniki planowania finansowego czy też zarządzanie przez cele. Oddzielono też odpowiedzialność za realizację usług od ich bezpośredniego wykonania.

Sukces gminy to nie tylko kwoty pozyskanych środków oraz zmaterializowane inwestycje. W Uniejowie samorządowcy wyraźnie postawili na podaż dóbr publicznych (tj. jakość powietrza, walory środowiska przyrodniczego, kultura i edukacja, czy jakość życia) kosztem uwagi zwracanej tradycyjnie na dobra prywatne, jak choćby ulgi podatkowe przyznawane pojedynczym przedsiębiorstwom.

Choć najbardziej spektakularne i widoczne na terenie gminy są inwestycje w turystykę i rekreację, to jednak należy mieć na uwadze fakt, że władze samorządowe pozyskały też wymierne środki **na budowę infrastruktury**. Sektor turystyki stał się nie tylko motorem napędowym gminy pod względem gospodarczym, ale dał również możliwość ubiegania się o środki z unii na budowę i modernizację całego zaplecza niezbędnego dla obsługi turystów i kuracjuszy. Powstała w ten sposób infrastruktura, w postaci kilometrów dróg, chodników, ciągów wodno-kanalizacyjnych czy sieci elektroenergetycznej i zagospodarowanie przestrzeni publicznej stała się przydatna dla jej mieszkańców.

Obecnie powstaje dodatkowo **infrastruktura mieszkaniowa** w postaci kilku bloków i osiedla ponad 50 domów. Dodatkowo Kompleks Boisk Piłkarskich im. Włodzimierza Smolarka.

W konsekwencji podejmowanych działań odnotowano znaczący wzrost liczby pracujących w gminie miejsko-wiejskiej Uniejów w oparciu o wskaźniki: Liczba pracujących na 1000 ludności oraz Liczba pracujących na 1000 ludności w wieku produkcyjnym 18.

W przypadku obu wskaźników gmina Uniejów w 2012/2014 r. osiągała wartości niższe niż powiat poddębicki, zaś w roku 2021 nie dość, że przekroczyła poziom powiatu to niemal zrównała się z wartością na poziomie województwa łódzkiego. Podobnie do obserwowanego trendu w województwie w ostatnich latach liczba osób bezrobotnych na terenie gminy miejsko-wiejskiej Uniejów spadała systematycznie z 501 osób w 2012 r. do 188 osób w 2021 r.

W 2021 r. w gminie miejsko-wiejskiej Uniejów zarejestrowane były **743 podmioty gospodarcze**, co stanowi 20% wszystkich podmiotów gospodarczych w powiecie poddębickim. Na przestrzeni ostatniej dekady liczba firm wzrosła o 144 – jest to przyrost rzędu 24% liczby firm z roku 2012. Biorąc pod uwagę wskaźnik liczby podmiotów na 10 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie miejsko-wiejskiej

Uniejów osiągał on wyższe wartości bezwzględne jak i relatywną dynamikę wzrostu niż miało to miejsce dla powiatu poddębickiego. **Wskaźnik ten dla miasta Uniejów osiągał w ostatniej dekadzie wyższe wartości niż dla całego województwa łódzkiego.**

Warto na koniec podsumować jakie wymierne korzyści wizerunkowe osiąga gmina i miasto Uniejów z wdrażania wszystkich opisanych działań.

Osiągnięcia Gminy Uniejów zostały dostrzeżone przez jury różnych konkursów. Jednymi z najważniejszych wyróżnień jakie otrzymała Gmina Uniejów są **nagrody w konkursie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego „Polska Pięknieje - 7 cudów Funduszy Europejskich”** (2009, 2013), czołowe miejsca w kraju zdobywane niemal rokrocznie w Rankingach Samorządów „Rzeczpospolitej” (2006, 2007, 2009, 2010, 2011, 2012), a także nagrody w Plebiscycie Magazynu National Geographic Traveler „7 Nowych Cudów Polski 2012” i w konkursach Polskiej Organizacji Turystycznej za „Najlepszy Produkt Turystyczny Roku” (Wyróżnienie POT 2011 i Certyfikat POT 2012).

źródło: www.termyuniejow.pl

5. CZY TO KONIEC? CO DALEJ NA HORYZONCIE?

Władze miasta rozstrzygnęły w 2015 konkurs architektoniczno - urbanistyczny na koncepcję zagospodarowania terenu po drugiej stronie Warty. Powstaną kolejne inwestycje podnoszące atrakcyjność uzdrowiska: tężnia solankowa oraz centrum kongresowo – konferencyjne z halą sportową.

Projekt architektoniczny zakłada **zagospodarowanie nowych terenów inwestycyjnych** z wykorzystaniem w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego, sportu i rekreacji wraz z obiektami usług i zielenią towarzyszącą (zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Uniejów).

+48 797 455 404

biuro@b50.pl

www.b50.pl

11 / 15

Przewidziane są tu obiekty związane z usługami medycznymi, wodolecznictwem, hotelarstwem, sportem, rekreacją na bazie wykorzystania wód termalnych. Możliwe obiekty to:

- Budynek pełniący funkcję **domu uzdrowskiego** z szerokim wachlarzem usług leczniczych i rehabilitacyjnych oraz funkcji handlowych i gastronomicznych;
- **Dwa zespoły hotelowe** trzy-, czterogwiazdkowe z zapleczem rekreacyjnym, medical SPA & wellness oraz usługami uzupełniającymi;
- **Zespół budynków z apartamentami** na wynajem dla kuracjuszy i funkcjami oraz pomieszczeniami pozwalającymi na prowadzenie tam np. domu seniora lub pensjonatu;
- **Tereny sportowe** na potrzeby rehabilitacji.

Projekt zakłada lepsze skomunikowanie terenu Uzdrowska Uniejów z miastem, zespołem parkowym oraz termami poprzez rozbudowę sieci ciągów pieszych i rowerowych, a także szlaków konnych służących rekreacji w dolinie rzeki Warty. Stopniowo urbanizowany drugi brzeg rzeki Warty tworzy zupełnie nowy, spójny architektonicznie i nowoczesny charakter miasta Uniejów.

+48 797 455 404

biuro@b50.pl

www.b50.pl

12 / 15

6. CO TO OZNACZA DLA PROCESU TRANSFORMACJI REGIONU BEŁCHATOWSKIEGO?

Wybór gminy Uniejów jako inspirującego przypadku dla gmin regionu bełchatowskiego dokonany został na podstawie dwóch przesłanek.

Po pierwsze sąsiaduje ona z gminą Przekona, jedną z tych, które jako pierwsze musiały sobie radzić w aspekcie społecznym i ekonomicznym po zaprzestaniu wydobywania w Kopalni Węgla Brunatnego „ADAMÓW” z siedzibą w Turku.

Po drugie jest to bardzo mała gmina, bez większych walorów rozwojowych, która bez wygenerowania pomysłu na siebie, dzisiaj mogłaby być jedną z najbiedniejszych w Polsce. Pomimo odkrycia w 1978 roku złoża wód geotermalnych, miasto Uniejów startowało trzy dekady wstecz praktycznie z niczym.

Obecny dynamiczny rozwój gminy Uniejów to efekt długotrwałego procesu odbywającego się głównie na poziomie lokalnym z zaangażowaniem miejscowego kapitału ludzkiego. Zatem wyzwanie stojące przed samorządem wymagało jednocześnie rozpoznania i przeanalizowania obszaru działalności dotychczas nie podejmowanej oraz znalezienia takich źródeł finansowania, które z kolei **nie będą zainteresowane by ingerować w suwerenność gminy i obszar eksploatacji źródeł.**

Miasteczko Uniejów jest **przykładem spektakularnego sukcesu** w wyniku połączenia dalekosiężnej wizji burmistrza, kompleksowego i wszechstronnego wykorzystania bogactwa naturalnego oraz pragmatycznego podejścia do wykorzystania środków unijnych w kwocie ponad 250 milionów złotych. Wydobywanie wody geotermalnej stało się motorem licznych przemian w sferze gospodarczej i społecznej gminy Uniejów.

źródło: www.termyuniejow.pl

+48 797 455 404

biuro@b50.pl

www.b50.pl

13 / 15

Kierunek rozwoju wyznaczyły funkcje usługowe w branży turystyczno-rekreacyjnej. Dzięki wielu inwestycjom gmina stała się nowoczesnym i wyróżniającym ośrodkiem uzdrowskim na skalę kraju. Obecnie rozwijane są kierunki wszechstronnego **zastosowania uniejowskiej solanki** w lecznictwie, ciepłownictwie, rekreacji oraz kosmetologii i przetwórstwie warzywno-owocowym.

źródło: www.termyuniejow.pl

Jednym z zastosowań wód geotermalnych jest także ogrzewanie miasta, realizowane przez powołaną w tym celu spółkę – Geotermia Uniejów. Ciepłownia geotermalna połączona z kotłownią szczytową na biomasę, ma docelowo zaopatrywać w ciepło 70% budynków w Uniejowie.

Nowy system zastępuje 10 kotłowni lokalnych opalanych węglem oraz 160 kotłowni znajdujących się w domach jednorodzinnych. Woda geotermalna jest wykorzystywana również do:

- ➔ zabiegów zdrowotnych (balneologii),
- ➔ podgrzewania murawy boiska piłkarskiego,
- ➔ rekreacji w ramach przedsięwzięcia Termy Uniejów prowadzonego przez PGK „Termy Uniejów” Sp. z o.o.

+48 797 455 404

biuro@b50.pl

www.b50.pl

14 / 15

Miasto Bełchatów stanie w najbliższej dekadzie przed wyzwaniem w jaki sposób zapewnić ciepło swoim mieszkańcom, po ostatecznym zamknięciu Elektrowni Bełchatów. Znajdujące się kilkadziesiąt kilometrów dalej miasto Uniejów może być dobrym źródłem inspiracji w poszukiwaniu **rozwiązań zeroemisyjnych**, neutralnych dla klimatu.

ŹRÓDŁA:

- **Diagnoza sytuacji społeczno – gospodarczej (projekt)**, Gmina Uniejów, luty 2023
- **Dokument „Konkurs architektoniczno - urbanistyczny na koncepcję zagospodarowania terenu Zespołu Uzdrawiskowego – Uniejów”**, 2015
- **Działania Samorządu Miasta i Gminy Uniejów w latach 1990 – 2018**, Urząd Miasta w Uniejowie, 2018
- **Jabłoński M., Pokorska M., Burmistrz Józef Kaczmarek - lokomotywa przemian**, kwartalnik Uniejowskie Strony, 2018
- **Kulawiak A., Smętiewicz K., Polityka lokalna Gminy Uniejów – wybrane aspekty teoretyczne i praktyczne**, Folia Geographica Socio-Oeconomica 24, Uniwersytet Łódzki, 2016

OPRACOWANIE: dr Maciej Kozakiewicz, Jolanta Pacura, na potrzeby projektu „Bełchatów 5.0. Aktywizacja potencjału społecznego na rzecz transformacji regionu”

+48 797 455 404

biuro@b50.pl

www.b50.pl

15 / 15